

ANATOL EREMIA
Institutul de Filologie
(Chişinău)

**AREALUL ONOMASTIC SÂNGEREI.
NUMELE DE FAMILIE: ORIGINEA,
STRUCTURA DERIVAȚIONALĂ,
SEMNIFICAȚIA (III)**

Abstract. This paper is the third (and the last) alphabetic part (O – Z) of the anthroponymic repertoire. The previous parts were published in no. 3-4 and no. 5-6 issues of *Philologia* in 2012. In this part there was also kept the same way of lexicographic presentation of onimic material. There should be mentioned the new information and explanations given to some etymologically controversial family names. In the process of etymologic and structural-derivational analysis of names there were used different documentary and information sources, studies, dictionaries, etymological dictionaries, historic documents (see Bibliography at the end).

Keywords: anthroponym, anthroponymy, onimic diminutive formation, hypocoristic, derivational model, name, onomastic, first name, surname, toponym, toponymy.

Nacu (Cubolta, Drăgănești), poate fi explicat prin bg. *Naco* (hip. de la *Atanas* sau *Naiden*), gr. *Nakos*, precum și prin pren. *Nacu*, hip. de la *Ionac*, derivat cu suf. *-ac* de la *Ion*. Atestări documentare: *Nacul*, diac (1600), *Nacu*, fiul lui Platon (1614, 1617), *Nacul*, fiul lui Lupu (1616, 1618), *Nacu*, ușer (1618), *Nacul* din Hluboca, țin. Orhei (1660), *Nacu*, logofăt în țin. Orhei (1783). **Nani**, var. *Nane*, *Nanie* (Bilicenii Noi, Bilicenii Vechi), variantă abreviată, cu formă populară, a prenumelui *Ananie*, de origine ebraică (*Hananyah* „Dumnezeu a avut milă”). S-a răspândit în lumea creștină datorită cultului Sf. Anania, unul dintre cei șaptezeci de apostoli ai lui Hristos. Din aceeași familie onimică fac parte antroponimele: *Nan*, *Nanea*, *Naneș*, *Nanciu*, *Nandru*, *Nandrea*, *Nandriș*, *Nanu*, *Nanuș*. Atestări documentare: *Nan Vană*, boier, martor în Sfatul Domnesc (1421), *Nan*, slugă domnească (1424, 1428), *satul lui Nan*, pe Siret (1429), *Nan*, clucer (1497-1522), *Nan* din Dănceni (1625), *Nanul*, pârcălab de Roman (1618). **Nastasiu** (Coșcodeni, Flămânzeni), derivat cu suf. *-iu* de la *Năstase*, acesta reprezentând o variantă a prenumelui *Anastasiu*. Asupra etimologiei prenumelui a se vedea *Năstase*. **Năstase**, var. *Năstas*, *Năstasă* (Bursuceni, Coșcodeni, Dumbrăvița, Flămânzeni, Sângerei, Slobozia-Măgura), reprezintă o variantă a prenumelui *Anastasiu*, acesta considerat de origine greacă: *Anastástasios* < gr. *anástasis* „înviere din moarte”, ulterior, în credința creștină, „Învierea lui Hristos”. În latină numele apare redat *Anastasius*. A fost răspândit la popoarele din estul și vestul Europei prin intermediu greco-slav, la români fiind cunoscut de la sfârșitul sec. al XIV-lea. Atestări documentare: *Năstase*, martor la vânzarea unei ocine (1599), *Năstase*, vinde o vie în țin. Tecuci (1620), *Lupul Năstase* din Iași (1615), *Nastas*, vornic în țin. Orhei (1751). În documentele din sec. XV-XVII deosebit de frecvente sunt mențiunile prenumelor feminine *Nastasea* și *Nastasia*.

Neagu, var. *Neaga* (Bălășești, Chișcăreni, Pepeni, Răzălăi), prenume la origine, *Neagu* fiind o formă prescurtată de la antroponimele slave *Neagomir* și *Neagoslav*, componentul *neag* (< slav. *ньга*) având semnificația „dragoste, iubire”. Cele mai vechi documente le atestă pe *Neagu* și *Neaga* în funcție de prenume: *Neagul*, comis (1464-1470), *Neagul*, pârcălab de Chilia (1471-1490), *Neagul*, stolnic (1545-1548), *Neagul*, vătav de aprozi (1608), *Neagu Bărbosu*, jude (1426), *Neagu Mălai*, jude (1546); *Neaga*, fiica lui Coste Măzărescu (1488), *Neaga*, mama lui Luca Balița (1528), *Neaga*, nepoata lui Toader logofăt (1594), *Neaga*, sora lui Petru ușer (1495). **Neculăies** (Bursuceni, Chișcăreni), derivat cu suf. *-(i)eș* de la *Nicolae*, prenume antic dedus din gr. *Nikólaos*, compus din gr. *niké* „victorie” și *laós* „popor”, formația având sensul „victoria poporului” și semnificațiile figurate „biruința simplității”, „biruința credinței”. Din aceeași familie onimică fac parte: *Necula*, *Neculau*, *Neculăiescu*, *Neculăiță*, *Neculiță*, *Neculescu*. **Nedelea** (Heciul Nou), identic cu străvechiul prenume *Nedelea* < sl. *HEAEAEA*, denumirea zilei de duminică la slavi. Comp. bg. *Nedelea*, *Nedelko*, rus. *Nedelea*. În cele mai vechi documente slavo-românești e menționat prenumele feminine: *Nedelea*, soția lui Danciu (1574), *Nedelea*, sora lui Bârzul (1584), *Nedelea*, stăpâna în Brătulești (1609), *Nedelea*, fiica lui Coman (1617). **Negoită** (Biruința, Slobozia-Măgura), derivat cu suf. *-iță* de la *Neagu* sau *Neagoie*, primul dintre acestea reprezentând prenumele *Neagu*, la origine o formă prescurtată a vechilor antroponime slave *Neagomir* și *Negoslav*, iar cel de-al doilea un derivat cu suf. *-oi* de la *Neagu* sau un nume preluat din antroponimia bulgară (*Negoi*). Vezi și *Neagu*. Un *Negoită* din țin. Orhei e menționat în 1712. **Negru** (Biruința, Sângereii Noi), supranume sau poreclă la origine, onimul *Negru* referindu-se la o persoană cu părul negru sau cu tenul negricios. Forme și derivate din aceeași familie onimică: *Negrea*, *Negreanu*, *Negrei*, *Negrescu*, *Negri*, *Negruță*. În documentele vechi este menționat și ca prenume, și ca nume de familie: *Negru*, boier, tatăl lui Iliăș (1439), *Negru Câmpeanu*, martor în Sfatul Domnesc (1456), *Negrul*, fratele lui Greilă (1522), *Negrul*, martor la vânzarea unei părți din Sămășcani, țin. Orhei (1611), *Giurgiu Negru*, vornic (1404-1429), *Duma Negru*, vornic (1433-1442), *Cârstea Negru*, jupân (1435), *Șandru Negru*, boier (1462), *Vlad Negru* (1490).

Negruță (Bilicenii Vechi), derivat cu suf. *-uță* de la *Negru*, acesta supranume sau poreclă la origine. Vezi și *Negru*. Atestări documentare: *Negruț*, comișel (1574), *Negruț*, martor la vânzarea unei părți din Telenești (1614), *Ionașco Negruț*, vinde părți din Mărișeni, țin. Lăpușna (1621, 1624), *Toader Negruț*, cnez (conducătorul unei comunități sătești, 1429). **Negură** (Chișcăreni), supranume sau poreclă la origine, onimicul referindu-se la o particularitate de caracter a purtătorului. Derivate: *Negureanu*, *Negurescu*, *Neguriță*. Atestări documentare: *Negură*, nepotul Andreicăi (1608), *Negură*, pârgar (1774), *Negureana*, sora lui Giurgea comis (1548). **Nică** (Copăceni), hipocoristic al lui *Ionică*, acesta derivat cu suf. *-ică* de la *Ion*. Din aceeași familie onimică fac parte antroponimele *Nelu*, *Nelea*, *Nicu*, *Nicușor*, *Niță*, *Nuță*, *Nuțu*. Atestat documentar *Nica*: *Nica*, slugă domnească (1495), *Nica*, soțul Anei (1527), *Nica Țopa* din Pietrișul de pe Chigheci (Tigheci, 1546), *Nica* din Drăgănești, hotarnic (1579), *Nica*, postelnic (1619).

Oboroc (Heciul Nou, Mărinești), supranume sau poreclă la origine: *Oboroc* < *oboroc* „vas de o anumită capacitate folosit ca unitate de măsură pentru cereale

sau pentru păstrarea acestora”, „vas de piele fără fund cu care se prind peștii”, „(fig.) om mic de statură și gras”. Derivate: *Oborocea*, *Oboroceanu*. Este rar atestat în documente. **Ojog** (Bălășești), poreclă la origine: *Ojog* < reg. *ojog* „cociorva, vâtrar”, „(fig.) om înalt și subțire”. Nu dispune de atestări documentare vechi. **Ojovan** (Coșcodeni), probabil, derivat cu suf. *-an* de la top. *Ojovul* (*Ojova*). Comp. numele unui sat *Ojovul*, din Bucovina, menționat într-un document din 1738. **Oleinic** (Drăgănești, Dumbrăveni), antroponim de origine ucraineană: *Oleinic* < ucr. *олейник* „persoană care se ocupă cu fabricarea uleiului”, „proprietar al unei prese de ulei”. Corespunde num. pers. rom. *Oleieru*, *Oloieru*, *Uleieru*. **Onceanu** (Bilicenii Vechi, Pepeni, Sângerei, Sângerei Noi), derivat cu suf. *-anu/-eanu* de la *Oncea* (*Onciu*), acesta hipocoristic al lui *Ioncea* (*Ionciu*). Vezi și *Onciu*. Atestări documentare: *Onceanu* din Tecuci (1603), *Onceanu*, pitar (1713), *Sava Onceanu* (1762). **Onciu**, var. *Oncea* (Copăceni, Mărinești, Pepeni), identic cu hipocoristicul *Onciu* (*Oncea*), rezultat prin prescurtarea lui *Ionciu* (*Ioncea*), acesta derivat de la *Ion*. Atestări documentare: *Oncea*, slugă domnească (1483), *Oncea*, tatăl lui Donea (1593), *Onciul*, vătăman (1586), *Onciul*, pârcălab de Roman (1591), *Onciul*, diac (1604), *Onciul Vrânceanu* (1605, 1621). **Onică** (Coșcodeni), hipocoristic al prenumelui *Ionică* sau derivat cu suf. *-ică* de la antrop. *Onea*. Din aceeași familie onimică fac parte num. pers.: *Onea*, *Onu*, *Onaș*, *Onașcu*, *Oncu*, *Onciu*, *Oncilă*, *Oncioiu*, *Onoiu*, *Onucă*, *Onuș*, *Onilă*, *Oniță*. Atestări documentare: *Onica*, slugă domnească (1429, 1432), *Onica*, fratele lui Mândrea (1493), *Onica Mușat*, vornic (1569), *Onică* din Oniceni (1490). **Opalcă**, var. *Opalcu* (Copăceni), supranume sau poreclă la origine: *Opalcă* < reg. *opalcă* „traistă din pânză de sac, cu gura largă și cu fundul strâmt, în care se dă mâncare la un cal; raptug”. Nu dispune de atestări documentare. **Osoianu** (Copăceni), derivat cu suf. *-an(u)* de la top. *Osoi*, acesta fiind la origine un termen entopic: reg. *osoi* „partea de deal sau de munte aflată mereu în umbră, dinspre miază-noapte”. Comp. top.: *Osoi*, munte în jud. Bacău, *Osoiu*, munte în jud. Suceava. Munți și dealuri cu denumirea *Osoi* se întâlnesc frecvent în regiunile Carpaților Orientali. **Oșlobanu** (Chișcăreni), probabil, derivat cu suf. *-an(u)* de la un top. *Oșlobu*, a cărui etimologie nu a fost încă identificată. Variante: *Oșloban*, *Ojloban*. Comp. denumirea unui sat *Oșlobeni* din jud. Neamț.

Paicu, var. *Paic*, *Peic* (Țâplești), supranume la origine: *Paicu* < term. *paic* „soldat din garda personală a domnitorului”, prin extensiune „sol domnesc”, „curier”. Nu se exclude și originea slavă a antroponimului (comp. bg. *Paico*, scr. *Pajko*, hipocoristice ale lui *Pavel*). Atestări documentare: *Paicu*, hotarnic (1624), *Ionașco Paicul* (*Peicul*), pârcălab de Neamț (1591), *Paicu* din Viprova, țin. Orhei (1717). **Palade** (Bălășești, Chișcăreni), identic cu prenumele *Paladie*, acesta de origine greacă: *Palládios*, inițial un adjectiv cu semnificația „referitor la Pallas”, epitet al zeiței Pallas Atena, zeița fertilității, a înțelepciunii, ocrotitoarea legilor și a ordinii. A pătruns în onomasticonul creștin datorită cultului unui sfânt grec din sec. IV-V. Atestări documentare: *Paladi* din Cârligătura (1600), *Palade*, martor din Copăcești (1623), *Paladie*, vel vistiernic în țin. Orhei (1630), *Păladî*, vornic de Sămășcani, țin. Orhei (1724), *Antohi Paladi* din Chișinău (1774), *Constantin Paladi*, vel vornic (1792). **Panaghiță** (Chișcăreni), derivat cu suf. *-iță* de la *Panaghiu*, acesta explicat prin gr. *Panagios* (*Panagiôtes*, derivat de la *panagia* (pronunțat cu *ghi*) „preasfânta”, epitete ale Fecioarei Maria). Documentele

vechi atestă antroponimele: *Panaghiot*, stolnic (1591), *Panaiot*, pârcălab de Roman (1622), *Hagi Panait*, mare șetrar (1669), *Andrei Panait* din Pelinii, țin. Greceni (1774), *Iordachi Panaite*, paharnic în țin. Orhei (1811). **Pasat** (Drăgănești), supranume sau poreclă la origine: *păsat* „semințe de mei (adesea decorticate și pisate)”, „porumb mărunțit, măcinat; crupe de porumb”. Un *Păsățel*, tatăl lui Pătrașco, este menționat în 1622, iar *Ioniță Păsat*, din Târgul Botoșeni, la 1774. *Păsățel* reprezintă derivatul diminutival, cu suf. *-el*, al lui *Pasat* (*Păsat*). **Pașa** (Bursuceni, Cubolta), antroponim cu etimologie multiplă: 1. bg. *Pașa*, diminutiv al lui *Pavel* sau *Pascal*; 2. tc. *pașa* (în Imperiul Otoman) „gubernator al unei provincii; pașă”; 3. *Pașa*, hipocoristic al pren. fem. *Parascovia*. Comp.: bg. *Pașa, Pașo, Pașov, Pașovski, Pașev, Pașka*, rus. *Pașkov*, pol. *Paszka*. Atestări documentare: *Pașa*, tatăl lui Sima și Olenei din Petricani (1546), *Pașco*, diac, grămatic (1432, 1436-1438), *Pașco*, fiul lui Pașco, stăpân în Pășcani (1490), *Pașco*, pârcălab de Neamț (1558-1570).

Păscaru, var. *Pascaru* (Dumbrăvița, Rădoaia), supranume la origine, arătând ocupația purtătorului. În materialele recensămintelor vechi termenul *păscar* (*pescar*) adesea însoțește numele unor locuitori: Ursul, *păscar* din Preutești (1774), Grigori, *păscar* din Păstrăveni (1774), Grigoraș, *păscar* din Gârcina (1774). **Pătrașcu** (Drăgănești, Heciul Nou, Mărinești), derivat cu suf. *-așcu* de la *Pătru*, variantă a lui *Petru*, acesta de origine greacă: *Pétros* < gr. *pétros* „piatră”. *Pătru* stă și la baza antroponimelor: *Pătran, Pătraș, Pătrășcanu, Pătruș, Pătruș*. E frecvent atestat în documentele vechi: *Pătrașco*, fratele lui Ivașco Popovschi (1470), *Pătrașco*, pitărel (1517), *Pătrașco*, uricar (1604), *Pătrașco Ciogolea*, pârcălab de Orhei (1603-1619), *Pătrașcu*, vinde o parte din Holohoreni (1577), *Pătrașcul*, fiul lui Danciul Rusu (1456-1462). **Pândaru** (Dumbrăvița), supranume la origine, arătând ocupația sau atribuția purtătorului: *Pândâr* < apel. *pândar* „paznic de câmp (la o vie, la o livadă etc.)”, „strajă, santinelă (în armată)”. Un Ionița, *pândar* din Rogojeni, e menționat în 1723.

Pântea (Pepeni, Răzălăi), variantă nazalizată a prenumelui *Pantea*, acesta prescurtare a lui *Pantelimon*, continuator al gr. *Panteleémon*, explicat prin *pant* „tot (a tot)” și *eleémon* „milos”, „binefăcător”, deci „a tot milostivul”. S-a răspândit la popoarele creștine prin cultul unui mare martir, considerat făcător de minuni și ocrotitor împotriva trăsnetelor și a pojarului, celebrat în bisericile creștine la 27 iulie, în popor sârbătoarea fiind denumită *Pintilie călătorul*. Antroponimul discutat este frecvent atestat în documentele vechi: *Pantea*, fiul lui Andrei (1533), *Pântea*, nepotul lui Toader Bubuiog logofătul (1594), *Pântea*, diac (1600), *Pântea*, șoltuz de Orhei (1608), *Pântea*, aprod (1615), *Pântea Cozonac* din Iași (1618). **Pânzaru**, var. *Pânzari* (Rădoaia, Sângerei), supranume la origine, referindu-se la ocupația purtătorului: *pânzar* „fabricant sau vânzător de pânzeturii”. Această ocupație a unor locuitori este vizată de recensămintele vechi: Andrei, *pânzar* din Țăbucani (1774). **Pâslaru** (Biliceni Vechi, Heciul Nou, Slobozia-Măgura), supranume la origine, onimicul referindu-se la ocupația purtătorului: *pâslar* „fabricant de pâslă”, „meșteșugarul care confecționează încălțăminte de pâslă”. Documentele vechi adesea menționează această ocupație a locuitorilor: Grigoraș, *pâslar* din Podoleni (1774), Vasile, *pâslar* din Târgul Piatra (1774), Grigore, *pâslar* din Moșotești (1774).

Pogor (Chișcăreni), explicat prin top. *Pogor* (< entop. *pogor* „coborâș”), dar și prin postverbalul *pogor* (de la *a pogori*), avându-se în vedere, conform tradiției creștine, „pogorârea din ceruri a sfântului duh”. Derivate: *Pogoran*, *Pogoreanu*. **Pojar** (Cozești, Sângerei, Sângereii Noi), supranume sau poreclă la origine, onimicul fiind legat de o anumită trăsătură de caracter al purtătorului sau de un anumit caz, de o întâmplare din viața persoanei desemnate – „fire aprinsă, iute, avană”, „incendiu”. Atestări documentare: *Pojar*, frate cu Tăbuci din Cobâle (1472), *Luca Pojar* (1581), *Mihul Pojar*, slugă domnească (1491, 1536-1581), *Petrea Pojar* (1535-1581). **Posteucă** (Cubolta), supranume sau poreclă la origine: *Posteucă* < reg. *posteucă* „lemn scurt și gros folosit la ridicarea unei greutăți”, „proptea”. Un *Sava Posteucă*, pitar din Bălți, e menționat în 1832. **Postolache**, var. *Postolachi* (Biruința, Sângerei), reprezintă o formă prescurtată prin afereza lui *a* inițial a antrop. *Apostolache*, acesta derivat cu suf. *-ache* de la *Apostol*, nume creștin de origine greacă (*Apostolos* „trimis”, „sol”). Atestări documentare: *Postolache Pan*, martor în Sfatul Domnesc (1604, 1610), *Postolachi*, pârcălab de Orhei (1610, 1618), *Postolachi*, sin Enachi (1780), *Sandul Postolache* (1805). **Postoroncă** (Dumbrăvița), supranume sau poreclă la origine, având ca bază de formare reg. *pastoroncă* „ștreang”, „curea de piele cu care se leagă huluba de ham”. Nu dispune de atestări documentare vechi. **Prescură** (Prepețița), reprezintă la origine termenul *prescură* „pânișoară folosită în ritualul creștin ortodox, din care se pregătește cuminecătura și se taie anafora”. Derivate: *Prescureanu*, *Prescurnicu*, *Prescurniceanu*. Atestări documentare: *Vasile Prescurnicer* din Costiceni, țin. Hotin (1774), Ion sin *presurniceriu* și Ilie zet *presurniceriu*, ambii din același sat Costiceni, țin. Hotin (1774). **Prescureanu** (Chișcăreni), derivat cu suf. *-eanu* de la antrop. *Prescură*, acesta format de la termenul *prescură*. A se vedea și *Prescură*. **Prisăcaru**, var. *Prisăcari* (Chișcăreni, Cubolta, Slobozia Măgura), supranume la origine, arătând ocupația posesorului. Recensămintele vechi menționează pentru unii locuitori această ocupație: *Ion, prisăcar* din Mogoșești (1774), *Iacob al prisăcăriței* (1774). Tot aici e atestat un *Dumitrașco Prisăcărăș* din Clisăuți (1774). **Prodan** (Biliceni Vechi, Chișcăreni, Slobozia-Chișcăreni), nume de origine slavă, *pro dan* având semnificația „dat pentru credință”, „consacrat credinței”, „menit pentru biserică, mănăstire”. Astfel își denumeau copiii credincioșii slavi pentru a-i ocroti de cele rele, de nenorociri, de boli. Să se comp. bg. *Prodan, Prodana, Prodanov, Prodanovici*. În antroponimia noastră *Prodan* este rostit, de obicei, cu **a** accentuat. Atestări documentare: *Prodan*, tatăl lui Tador (Teodor) diac (1447), *Prodan*, diac (1601), *Prodan*, fiul lui Ionașco (1601), *Crăciun Prodan*, fiul lui Ion Prodan (1605), *IonProdan*, fiul lui Prodan cel bătrân (1605), *Todor Prodan*, pisar (1445-1467). **Pulbere** (Cubolta, Mărinești), supranume sau poreclă la origine: *Pulbere* < apel. *pulbere* „praf, colb”, „praf de pușcă”. Un *Toader Pulbere*, vătaf de Pulbereni, țin. Lăpușna, e menționat în 1807.

Racoviță (Dumbrăvița), antroponim de origine slavă. Comp.: bg. *Racov, Racovski*, pol. *Rakowski, Rakowicz, Rakowietski*. Atestări documentare: *Racoviță Cehan*, mare logofăt (sec. XVII), *Mihai Racoviță* (sec. XVII), *Ion Racoviță*, vel ceășnic (1679), *Iancu Racoviță*, spătar (1796). **Radu** (Sângerei), de origine slavă, etimonul *Rad* fiind un hipocoristic al lui *Radomir* sau *Radoslav*, acestea conținând prim componentul *rad* (sl. *pad* „bucuros, vesel”). Comp.: bg. *Rada, Raden, Radena, Radov*, rus. *Radenici, Radov*,

Radovski, scr. *Radevici*, *Radovici*. Atestări documentare: *Radul*, grămătic (1429), *Radul Gangur*, pârcălab de Orhei (1455-1493), *Radul*, jude (1437), *Radul*, pâharnic (1588), *Radul*, pârcălab de Neamț (1615). **Răciulă**, var. *Răcilă* (Chișcăreni, Drăgănești, Slobozia-Chișcăreni), într-un caz, *Răciulă* e considerat o variantă a lui *Răcilă*, acesta fiind explicat prin apel. *răcilă* „unealtă cu care se prind racii” și, în alt caz, comparat cu *răciună* „nume dat mai multor plante”. Nu se exclude însă și alte etimologii: 1. *Răcilă*, derivat cu suf. *-ilă* de la antrop. *Racu*; 2. *Răcilă*, derivat cu același sufix de la un eventual *Recea* (*Răcea*), *Răciulă* fiind într-adevăr o variantă a lui *Răcilă*. Un *Răcilă* din Miletin, tatăl lui Ion din Hârlău, e menționat într-un document din 1490. Să se compare și denumirea satului actual Răciula (rn. Călărași), unde se află Mănăstirea Răciula, aceasta menționată în documentele vechi Schitul Răcila (1808). **Rădiță** (Biliceni Vechi, Chișcăreni, Cubolta), derivat cu suf. *-iță* de la *Radu*, acesta un hipocoristic al antroponimelor slave *Radomir*, *Radoslav*. Vezi și *Radu*. Alte derivate de la *Radu*: *Rădeanu*, *Rădescu*, *Răducanu*, *Răducă*, *Răduță*, *Rădulesu*. Un *Pavel Rădiță* e menționat într-un document din 1789. **Răileanu** (Bobletici, Bursuceni, Chișcăreni, Cubolta, Dumbrăvița), supranume la origine, arătând proveniența locală a purtătorului: *Răileanu* < apel. *răilean* „locuitor dintr-o raia” < *raia* (pl. *raiale*) „teritoriu ocupat și administrat de turci”, cu suf. *-eanu*. Antroponimul *Răileanu* capătă răspândire în Moldova după ocuparea de către turci a cetății Hotinului (1713) și transformarea ținutului Hotin în raia turcească (1715). Atestări documentare: *Radu sin railean* (1774), *Ioniță sin raelean* (1774), *Gavril Răileanu* din Fărcășani (1787).

Răzlog (Chișcăreni, Copăceni, Mărinești), supranume sau poreclă la origine: *Răzlog* < reg. *răzlog* „despicătură lungă din trunchiul unui copac”, „bucată de lemn folosită ca bază despărțitoare în cadrul unui loc sau spațiu”, „par de gard”, „țăruș”. Un *Pașco Răzlog*, stăpân în Hotceani, e atestat în 1546. **Rebeja**, var. *Rebegea* (Drăgănești), are drept bază de formare radicalul verbului *a rebegi*, cu suf. *-a/-ea*, onimicul având semnificația de origine „rebegitul, amorțitul (de frig)”. Un *Gavrilă Răbegea*, martor de Otești, e menționat într-un document din 1628. **Ropot** (Pepeni), derivat cu suf. *-ot/-otă* de la un *Ropa*, hipocoristic slav al lui *Meropa*, acesta de origine greacă (*Merops*, *Meropes*, prenume în mitologia antică). Alte derivate de la *Ropa*: *Ropcea*, *Ropotă*, *Ropotan*, *Ropoteanu*, *Ropoțel*. **Roșca** (Biruința, Sângerei), formație onimică cu suf. *-că(-ca)* de la adj. *roș*, antroponimul *Roșcă* (*Roșcu*) referindu-se inițial la o persoană cu tenul feții sau cu părul roșcat. Termeni cromatici la origine reprezintă și num. pers.: *Albu*, *Bălan*, *Laiu*, *Negru*. Derivate de la *Roșca*: *Roșcanu*, *Roșcăneanu*, *Roșculeț*, *Roșculescu*. În documentele vechi numele discutat apare menționat destul de frecvent: *seliștea lui Roșca*, pe Smila (1436), *Oană Roșca*, grămătic (1439), *Roșca*, logofăt (1592), *Roșca*, pârcălab de Hotin (1618), *Constantin Roșca*, mare vornic în Țara de Jos (1616-1622), *Oană Roșca* din Păhărnicieni (1774). **Rudeanu** (Pepeni, Rădoia), derivat cu suf. *-anu/-eanu* de la *Rudea* (*Rudu*). Pentru alte explicații etimologice a se vedea și *Rudei*. *Popa Rudeanu* din Văscăuți e menționat în documentul din 1772. **Rudei** (Sângerei), derivat cu suf. *-ei* de la *Rudea* (*Rudu*), acesta la origine un hipocoristic slav (comp.: bg. *Ruda*, *Rudjo*, pol. *Rudy*, ucr. *Rudii*, *Rudenco*) sau o formație pe teren propriu de la reg. *rudă* „prajina”, „oiște”. Un *Simeon Rudei*, răzeș din Pătrășcani, e menționat într-un document din 1792. **Rusnac** (Chișcăreni, Sângerei), formație onimică de origine ucraineană, aici dedus din *Rusineac*, explicat prin etnon. *rusineac*

(< *rusin* + suf. *-eac*) „rus de etnie”, antroponimul fiind adaptat prin reducere fonetică în limba noastră. Atestări documentare: *Rusin*, martor în Cotnari (1606), *Ionașco Rusnacul* din Iași (1608), *Simion Rusinovschi (Rusănovschi)* din Rusești, țin. Hotin (1610, 1617), *Andrei Rusnac* și *Simion Rusnac* din Târgul Hotin (1774).

Sandu (Sângerei, Țiplești), hipocoristic al lui *Alexandru*, acesta considerat de origine greacă: *Aléksandros* „apărător al oamenilor”. Derivate de la *Sandu*: *Sanda*, *Săndel*, *Săndică*, *Sănduț*, *Săndulache*, *Sănduleac*, *Sănduleanu*, *Săndulescu*. Atestări documentare: *Sandul*, văr cu Ionița Cațer (1551), *Sava Sandul*, stolnic (1560), *Sandul Zdrobeș* (1622), *Sandul*, armășel din Colunești, țin. Lăpușna (1743), *Sandu*, medelnicer (1810). **Sasu** (Biliceni Vechi, Mărinești), antroponim la origine: *Sasu* < etnon. *sas* „persoană aparținând populației germane din unele regiuni ale Transilvaniei, colonizate de regii unguri în sec. XII-XIII”. Derivate: *Săseanu*, *Săsescu*. Comp. și denumirea unui sat *Săseni* din rm. Călărași. Atestări documentare: poienele *Sasului*, în lunca Siretului (1603), *Ionașco Sasul* din Șendreni (1613). **Sava** (Dumbrăvița), prenume la origine, explicat în mod diferit: 1. ebr. *Sabat* < *sabath* „zi de odihnă”; 2. ebr. *Sabba* „sihastru”; 3. arab. *Saba*, denumirea unui oraș din regiunea Mării Roșii. Devenit nume creștin, datorită cultului unor sfinți *Sabba (Sabbas)*, notat *Sava*, în zonele de influență a bisericii răsăritene, este răspândit la popoarele slave din sudul și nordul Dunării. Derivate pe teren propriu: *Săveanu*, *Săvescu*, *Săvoiu*, *Săvulescu*, *Săvuță*. *Sava* este menționat deosebit de frecvent ca prenume în documentele vechi: *Sava*, călugăr (1443), *Sava*, fiul lui Giurgea (1495), *Sava*, stolnic (1514), *Sava*, diac (1589), *Sava*, pivnicer (1608), *Sava*, fratele lui Fărtat (1614), *Sava*, pitărel (1625). **Sănduleac** (Sângerei Noi), derivat cu suf. *-eac* de la *Sandu*, acesta fiind un hipocoristic al lui *Alexandru*. Vezi și *Sandu*. Un *Pavel Sănduleac* hotarnic este menționat într-un document din 1815. **Sărbușcă** (Cubolta), supranume sau poreclă la origine: *Sărbușcă* < apel. reg. *sărbușcă* „mâncare făcută din zer și mălai”. Un *Daniel Sărbușcă* pitărel e menționat într-un document din anul 1798. **Săncetru** (Drăgănești), identic cu prenumele *Săncetru (Sfântul Petru)*, nume rar în antroponimia noastră actuală, în trecut se dădea copiilor născuți în ziua de Sf. Petru. Să se compare și alte nume legate de sărbătorile creștine populare: *Săngiors* (< *Georgius*), *Sănzian* (< *Ioanes, Iohanes*), *Sămedru* (< *Demetrius*), *Sănicoară* (< *Nicolas*). Un *Apostol zet lui Sămpetru* din Zaluca, țin. Hotin, e menționat în 1774.

Scobioală (Copăceni), poreclă la origine: *Scobioală* a rezultat din sintagma *a scobi în oală*, prin contaminare, semnificația onimicului fiind „econom”, „zgârcit”, „lânceros”. Un *Gheorghiuță Scobioala*, rotar din Ghermănești, e menționat într-un document din 1776. **Scorpan** (Chișcăreni), este comparat cu gr. *Scorpos*, dar și cu apel. *scorpan* „un soi de pește”, precum și cu apel. *scorpie* „scorpion”. Atestări documentare: *Scorpan*, răzeș, martor la vânzarea unei moșii din țin. Soroca (1792), *Scorpan*, la 1847 întărește copiile unor documente originale din 1614, 1624. **Scricaru** (Chișcăreni, Heciul Nou), supranume la origine, arătând ocupația purtătorului: *Scricaru* < reg. *scripcar* „lăutar care cântă la scripcă”. Recensământul populației din anul 1774 menționează frecvent această ocupație: Vasile *scripcar* din Chelemești, țin. Hotin, Fedor *scripcariul* din Capeleuca, țin. Hotin, Simion *scripcar* din Târgul Botoșani. **Scutelnic** (Drăgănești, Sângerei), supranume la origine: *Scutelnic* < *scutelnic* „(în perioada feudală) țaran scutit de plata birului, în schimbul unor obligații față de domnie sau față de stăpânii de moșii”.

Atestări documentare: Dumitrașcu, *scutelnic* din Negrinți, țin. Hotin (1774), Nicolae, *scutelnic* din Costiceni, țin. Hotin (1774), Marin Căzacu, *scutelnic*, și Simion butnariu *scutelnic* din Babini, țin Hotin (1774). **Secrieru** (Sângerei), supranume la origine, arătând ocupația purtătorului: *Secrieru* < apel. reg. *secrier* „meșterul care face sicrie”. Atestări documentare târzii: *Toma Secrieru* (1817), *Bantăș, secrier* (1865). **Sinițaru**, var. *Sânețaru*, *Sânițaru* (Chișcăreni), supranume la origine, derivat cu suf. *-ar(u)* de la term. *sineață (sâneăță)* „armă de foc folosită în trecut”, „pușcă cu fitil; flintă”. *Sinețarii* sau *Sânețarii* erau ostașii din vechea armată românească care purtau aceste arme, precum și meșterii care confecționau sau reparau sinețele.

Sofrone (Bursuceni, Coșcodeni, Dumbrăvița, Flămânzeni), identic cu prenumele *Sofrone (Sofronie)*, în greaca veche *Sofron (Sofronos)*, derivat de la *sofrosyne* „înțelepciune”, „seninătate”, „prudență”, cu sensul onimic „înțelept”, „senin”, „moderat”. În onomastica creștină s-a răspândit datorită cultului mai multor sfinți. Atestări documentare: *Sofronie*, stareț, proegumen al Mănăstirii Vatoped (1560), *Sofronie*, fiul lui Toader (1590), *Sofronie*, arhimandrit (1606, 1617). **Solcan** (Chișcăreni, Sângerei), derivat cu suf. *-an* de la antop. *Solca*. Comp.: pol. *Solka*, bg. *Solka*, derivat cu suf. *-ka* de la *Solo (Sole)*, hipocoristic al lui *Soloman*. Vezi și *Solomon*. Nu se exclude și proveniența toponimică a num. pers.: *Solcan* < top. *Solca*, sat pe Solca, în țin. Suceava, menționat în documente încă din sec. XIV-XV. Hidronimul *Solca*, de la care provine denumirea satului *Solca*, ar putea fi considerat un derivat de la radicalul *sol-* „sare”, cu suf. *-ka*, în acest caz etimonul toponimic însemnând „râul (pârâul) sărat”. Conform unui document din anul 1625, *solcanii*, călugării de la Mănăstirea Solca, primesc niște bani de la Șeptelicioaie. **Solomon** (Cozești), reproduce prenumele biblic *Solomon*, acesta de origine ebraică, preluat în lumea creștină europeană prin intermediu grecesc (*Solomón, Somolón*) și latin (*Solomon*), tradus prin „pașnic”, „cel care asigură pacea”. Acest nume l-a purtat înțeleptul rege al statului iudeu. Atestări documentare: *Solomon*, diac (1428), *Ion Solomon*, vistier (1570-1609), *Solomon*, jtnicer (1603), *Solomon*, pârcălab (1621). **Spănac** (Biruința), reproduce apel. *spănac* „plantă legumicolă cultivată pentru frunzele sale folosite ca aliment”. Derivate: *Spanache (Spănache)*, *Spănăchescu*. Atestări documentare: *Dumitraș Spănac* (1767), *Ion Spănac* din Balasinești, țin. Hotin (1774), *Ilie zet Spănac*, din Negrinți, țin. Hotin (1774). **Spănache** (Pepeni), această formă ne sugerează etimologia: *Spănac* + suf. *-ache*. Vezi și *Spănac*. Varianta *Spănache* ne orientează și spre *Spănu*, acesta supranume sau poreclă la origine: *Spănu* < apel. *spân* „bărbat căruia nu-i crește barbă pe față”. Atestări documentare: *Ionașco Spănachi* din Dănceni, țin. Lăpușna (1669), *Teodor Spănu*, martor la vânzarea unei părți de moșie din țin Orhei (1811). **Spătaru** (Cubolta, Sângerei), supranume la origine: *Spătaru* < *spătar* „rang boieresc”, „demnitar la curtea domnească, având sarcina de a purta sabia și buzduganu domnului la ceremonii”. Ca termen și ca antroponim e frecvent atestat în documentele vechi: Costea, *spătar* (1431), Ion Salce, *spătar* în sfatul domnesc (1554), Dumitru, *spătar*, fiul lui Lupu *spătar* (1620), *Ștefan Spătaru* din Grumăzești, țin Neamț (1774), *Constantin Spătarul* din Carlăcău, țin. Hotin (1774), *Ioniță Spătariul* din Rusești, țin. Hotin (1774).

Stamate, var. *Stamati* (Dumbrăvița, Flămânzeni), nume de circulație în greacă (*Stamatis*) și bulgară (*Stamati*), prezent și în antroponimia românească. Atestări

documentare: *Stamate*, stolnic (1591), *Stamatie Grecul* din Liești, țin. Lăpușna (1609), *Stamatie*, sulcer din Bursuceni, țin. Soroca (1611), *Stamati*, postelnic în țin. Lăpușna (1669), *Smaranda Stamati*, păhărniceasa, mama lui Constantin Stamati (1820). **Stanțieru** (Copăceni, Dumbrăvița), supranume la origine, arătând ocupația purtătorului: *Stanțieru* < apel. reg. *stanțier* „persoană însărcinată cu paza și întreținerea unei stații de drum” (< reg. *stanție* + suf. *-(i)er*). Un *Niță stanțier* din Fălești e menționat într-un document din anul 1816. **Stașcu**, var. ucr. *Stașco* (Biruința), este un hipocoristic al lui *Anastașcu*, formație cu suf. *-așcu* pe baza pren. *Anastasiu*, explicat prin gr. *anástasis* „înviere”, „învieria lui Hristos”. Vezi supra *Năstase* și *Nastasiu*. **Stavăr** (Sângerei), nume calendaristic la origine: *Stavăr* (*Staver*, *Stavru*) < gr. *Stavros* < apel. gr. *stávros* „cruce”. Atestări documentare: *Stavăr*, stăpân pe o poiană (1555), *Stavăr*, din Oleșești (1607), *Stavăr*, vătaf (1617), *Stavăr*, pârcălab (1618), *Enache Stavăr*, răzeș din Șofrâncani (1746), *Stavru*, vornic de poartă (1786). **Stănilă** (Bursuceni, Chișcăreni, Cozești, Dumbrăvița), derivat cu suf. *-ilă* de la *Stan*, acesta considerat un hipocoristic al lui *Stanislav* sau *Stanimir*. Comp. bg. *Stan*, *Stana*, *Stanev*, *Stanov*. Atestări documentare: *Stănilă*, slugă domnească (1503), *Stănilă*, fiul Anușcăi (1570), *Stănilă*, șoimaru (1585), *Stănilă*, hotnog (1609), *Ivașco Stănilă*, stăpân în Giumătățeni (1634), *Ioniță Stănila*, pretendent la o parte de moșie în Gangura, țin. Lăpușna (1754). **Stăvărache**, var. *Stăvărachi* (Bălășești, Sângereii Noi), derivat cu suf. *-ache* de la *Stavăr*, prenume de origine greacă: *Stavros* < gr. *stávros* „cruce”. Vezi și *Stavăr*. Atestări documentare: *Vasile Stăvărache*, birnic din Godinești, țin. Cernăuți (1772-1773), *Ierei Stăvărachi*, din Visterniceni (1785), *Ionuț Stăvărache* (1835). **Stârcea** (Sângerei), derivat cu suf. *-ce(a)* de la antrop. *Stârcu*, acesta fiind la origine un supranume sau poreclă: *Stârcu* < apel. *stârc* „pasăre de baltă; bățlan”. Atestări documentare: *Stârcea*, martor în sfatul țării (1515-1523), *Stârcea*, diac (1561, 1570), *Ion Stârcea*, stolnic, apoi pârcălab de Hotin (1528, 1547-1560), *Mihul Stârcea*, pârcălab de Cetatea Albă (1528, 1560, 1579). **Stețcu** (Copăceni), nume de origine slavă, aici *Stețco* fiind considerat un hipocoristic diminutival al lui *Stepan*. Comp.: ucr. *Stețko*, bg. *Stețko*, *Stefko*. Frecvent atestat în documentele vechi: *Stețco*, martor în Sfatul Domnesc (1435, 1444), *Stețco*, pisar (1446, 1452), *Stețco*, diac (1546), *Stețco*, negustor de Liov (1608, 1609). **Sticlaru**, var. *Steclaru*, *Steclari* (Sângereii Noi), supranume la origine, arătând ocupația purtătorului: *Sticlaru* < *sticlar* „muncitor la o fabrică de sticlă”, „meșterul care taie sticla pentru geamuri”. Recensământul populației Moldovei din anul 1774 înregistrează în or. Iași mai mulți meșteri sticlari: Iacob *steclar*, Moscu grec *steclar*, Izdrail *steclar*, Leiba Șchiopu *steclar* ș.a.

Stoian (Sângereii Noi), prenume la origine, preluat de la o populație slavă. Comp.: bg. *Stoian*, *Stoiana*, scr. *Stoian*. Atestări documentare: *Stoian*, tatăl Maicolei (1418), *Stoian Procelnicul*, postelnic (1462, 1490), *Stoian*, fiul lui Dărman (1499), *Stoian*, ușer (1615), *Stoian*, vornic de Pășcani, țin. Orhei (1724), *Dumitru Stoian* (1751). **Stroici** (Bălășești), derivat cu suf. *-ici* de la *Stroie*, antroponim de origine slavă (*Stroje*) sau nume personal gata format preluat de la slavi (bg., rus. *Stroici*). Atestări documentare: *Stroici*, boier (1425), *Stroici*, vistier (1587), *Ion Stroici*, logofăt (1555), *Simion Stroici*, vistier (1560, 1623), *Stroici*, logofăt în țin. Orhei (1604). **Stroiescu** (Biliceni Vechi, Heciu Nou), derivat cu suf. *-escu* de la *Stroie*, prenume slav (*Stroje*), hipocoristic al lui *Stroimir* „ziditorul lumii”. În documentele vechi frecvent este atestat antrop. etimon *Stroie*: *Stroie*,

slugă domnească (1400), *Stroie*, boier, stăpân în Rohtineți (1438), *Stroie Faur*, stăpân în Osmelești (1522). Documentele orheiene amintesc și de *Stroiescu*: *Stroiescu*, biv comis (1732), *Crăste Stroiescu*, hotarnic (1751). **Stratan**, var. *Strătan* (Cozești, Sângerei Noi), derivat cu suf. *-an* de la *Stratu*, acesta reprezentând un nume rezultată prin trunchierea prenumelor creștine de origine greacă (*Kallistratos*, *Eustratios* sau *Eustratos*, *Stratilatis*). Vezi și *Stratu*. Atestări documentare: *Iftodi Strătan* (1728), *Alexandru Strătan* și *Nanie Stratan*, martori hotarnici în țin. Orhei (1758), *Ion Strătan*, hotarnic (1786). **Stratu** (Biruința, Prepelești), nume trunchiat de la *Calistrat*, *Eustratie* sau *Stratilat*, acestea fiind considerate de origine greacă (*Kallistratos*, *Eustratios* sau *Eustratos*, *Stratilatis*). Atestări documentare: *Stratul*, hotarnic din Dorohoi (1520), *Stratul*, păharnic (1616), *Stratul*, fiul Maricăi (1621), *Stratul*, uricar (1666), *Stratul*, stăpân al unei părți de moșie în țin. Orhei (1721). **Strătescu** (Sângerei), derivat cu suf. *-escu* de la *Stratu*, nume ce prezintă o formă trunchiată a unui prenume de origine greacă: *Calistrat* (gr. *Kallistratos*), *Eustratie* (gr. *Eustratios* sau *Eustratos*), *Stratilat* (gr. *Stratilatis*). Din aceeași familie onimică fac parte nume. pers.: *Stratan* (*Strătan*), *Strătică*, *Strătilă*, *Strătiță*, *Strătuță*.

Șargu (Cubolta), poreclă la origine: *Șargu* < adj. *șarg* „cu părul galben-deschis”, substantivizat – „bărbat cu părul de pe cap de culoare galbenă-deschisă”. Face parte din aceeași serie cu *Albu*, *Bălan*, *Laiu*, *Negru* ș.a. Nu dispune de atestări documentare vechi. **Șendrea** (Sângerei), antroponim de origine ungară, aici onimicul având forma *Sándor* „Alexandru” (pronunțat *Șandor*). Atestări documentare: *Șandru*, diac și grămatic (1443-1449), *Șandru*, pârcălab de Roman (1479-1520), *Șandre*, fiul lui Dragoș (1528), *Apostu Șendre*, răzeș de moșie în țin. Orhei (1805). **Șeptelici** (Cubolta), prenume la origine, fiind legat cu vechea tradiție populară de a da nume copiilor în ordinea în care s-au născut: *Șeptelici* < numer. *șapte* + suf. *-ici*, onimicul însemnând „al șaptelea copil născut în familie”. Atestări documentare: *Șaptelici*, armaș, fiul Stancăi (1587-1589), *Șaptelici* din Vascăuți (1610), *Șeptelici* bătrânul (1610, 1617), *Șeptelici*, hatman (1620-1625). Să se compare denumirea unui sat Șeptelici din rn. Soroca, notat în documente *Septelicieni*, fondat de armășelul *Șeptelici* pe „un loc de pustie” întărit demnitarului de către Petru Vodă Șchiopul în 1588, pentru „dreapta și credincioasa sa slujbă față de domnie”. **Șoimaru** (Alexăndreni), supranume la origine: *Șoimaru*, derivat cu suf. *-ar* de la apel. *șoim*, onimicul desemnând: 1. „persoană care crește sau dresază șoimi pentru vânătoare”; 2. „persoană care vânează cu ajutorul șoimilor”. Derivate: *Șoimăreanu*, *Șoimărescu*. Atestări documentare: *Șoimariul* din Verpea, țin. Orhei (1741), *Toader Șoimar* din Cornova, țin. Orhei (1774), *Constantin și Vasile Șoimaru* din Brânzeni, țin. Hotin (1774), *Niță Șoimaru*, prisăcar din Șoltoiaia (1790). **Șoimu** (Prepelești), supranume la origine: *șoimu* < apel. *șoim* „pasăre răpitoare care se hrănește cu pradă vie”, fig. „bărbat curajos, viteaz, semeț”. Derivate: *Șoiman*, *Șoimaru*, *Șoimescu*, *Șoimulescu*. Atestări documentare: *Șoimu* cel bătrân din Becheni, țin. Chigheci (1608, 1609), *Vasile Șoimu*, fiul lui Petru pârcălab (1597, 1602), *Pantea Șoimu*, șetar din Cozmești (1759). **Șpac** (Chișcăreni), nume de familie de origine ucraineană: *unak* „graur”; comp. antrop. ucr. și rus. *Șpakov*, *Șpacovici*, *Șpakovski*. Dispune de atestări documentare din sec. XVIII-XIX. **Ștefu** (Alexăndreni, Sângerei), prenume la origine, hipocoristicul lui *Ștefan*, acesta preluat din calendarul creștin greco-slav: *Stephanos* < gr. *stephanos* „coroană”. Atestări documentare: *Șteful*, pârcălab de Hotin

(1476-1513), *Șteful*, slugă domnească, vinde o parte moșia Cobăceni (astăzi Copăceni) de pe Ciuluc lui Nistor Ureche (1604), *Șteful Șoldan*, nepotul lui Crăciun aprod (1617). **Șuiu** (Biliceni Noi), nume de poreclă sau supranume la origine: *Șuiu* < adj. *șui* „strâmb”, „diform”, dar și cu sens pozitiv – „zvelt”, „subțire”. Un *Pavăl Șuiu*, căraș din Vădeni, e menționat într-un document din anul 1765.

Tabarcea, var. *Tăbarcea*, *Tăbârcea* (Biliceni Vechi, Sângerei), la origine un postverbal de la reg. *a tăbârci* „a duce, a purta în brațe sau în spate o greutate mare”, onimicul reprezentând un supranume sau o poreclă. Nu dispune de atestări documentare vechi. **Talmățchi** (Biliceni Vechi), derivat slav cu suf. *-schi* de la *Talmaci*, acesta la origine un supranume: *Talmaci* (*Tălmăciu*) < apel. *talmaci* „interpret, traducător”, „comentator”. Vezi și *Tălmăciu*. **Taran** (Sângerei), probabil e un nume de persoană preluat din limbile slave. Comp.: bg. *Taran*, *Tarangiev*, *Taranovscki*, pol. *Taran*, rus. *Taran*, *Taranovski*, ucr. *Taran*, *Taranjko*. Un *Serafim Taran* e menționat într-un document din anul 1793. **Tăietu** (Chișcăreni, Copăceni), supranume sau poreclă la origine: *Taietu* < *taiet* (*tăiat*), adjectiv participial substantivizat, onimicul referindu-se la un semn pe fața sau pe corpul posesorului, produs în urma unei tăieturi sau, într-un anumit caz, la o întâmplare din viața acestuia. Să se compare și alte antroponime de acest fel: *Ciuntu*, *Junghietu*, *Retezatu*, *Ruptu*. **Tălmăciu**, var. *Talmaci* (Chișcăreni), supranume la origine: *Tălmăciu* < apel. *tălmaci*, interpret, traducător”, „comentator”. Atestări documentare: *Toader Tălmăciu*, pârcaș de Roman (1597), *Ion Tălmaci* din Iași (1610, 1622), *Vasile Tălmaci*, martor la vânzarea unei moșii din Stroieși și Mohorâți (1617, 1624), *Tălmaci*, vel comis, martor la vânzarea unei părți de moșie din Sămașcani, țin. Orhei (1657). **Tăureanu** (Dumbrăvița, Flămânzeni), derivat cu suf. *-eanu* de la top. *Tăura* (*Tăuri*), sat în rn. Sângerei, onimicul arătând inițial originea locală a posesorului. Să se compare și alte nume de familie provenite de la nume de localități: *Bălțeanu*, *Cubolteanu*, *Iezăreanu*, *Izvoreanu*, *Orheianu*, *Soroceanu*, *Trifăuțeanu*. **Târsină** (Copăceni, Pepeni, Sângerei Noi), supranume sau poreclă la origine: *Târsină* < apel. *târsină* „împletitură din păr negru de cal, din care se fac nojițe pentru opinci, frânghii etc.”. Un *Nicoriță Târsină* e menționat documentar la 1806. **Târziu** (Pepeni), supranume sau poreclă la origine: *Târziu* < adj. *târziu*, onimicul referindu-se la momentul întârziat al venirii pe lume al unui copil mult așteptat într-o familie. Comp. un loc (sau sat) „unde a fost Târziul”, cnez de Târzii (1531), precum și o comună *Târzieni* din actualul rn. Orhei, și acesta de origine antroponimică. **Teacă** (Alexeuca, Biruința), supranume sau poreclă la origine: *Teacă* < apel. *teacă* „toc în care se introduce lama unei săbii sau a unui cuțit”, onimicul referindu-se la o trăsătură de caracter al posesorului. Un *Simion Teacă* e menționat într-un document din 1793. **Teleucă** (Copăceni, Sângerei), derivat diminutival cu suf. *-ucă* de la *Telea* (*Tele*), acesta fiind un hipocoristic al lui *Pantelimon*. Atestări documentare: *Petrică Tele*, fiul Mușei (1527), *Telea*, stolnic (1602), *Tele*, martor în Gănești (1616), *Grițcu Teleucă*, căraș din țin. Hotin (1774).

Teslaru (Prepețița), supranume la origine, arătând ocupația de bază a posesorului: *Teslaru* < *teslar* „dulgher” < *teslă* „unealtă cu coada scurtă, cu tăiș lat și curbat, folosită de dulgheri” + suf. *-ar*. Alte variante și derivate cu același radical: *Teslariu*, *Teslărașu*, *Teslăreanu*. Recensămintele din anii 1772-1773 și 1774 înregistrează frecvent numele de ocupație discutat: *Mardari*, *teslar* din Batoșeni, *Iacob*, *teslar* din Corostăuți, țin.

Hotin, Maxim, *teslar* din Iași. **Timofei** (Țiplești), reprezintă varianta slavă a numelui de persoană *Timofei*, acesta de origine greacă (*Timotheos* < gr. *timo*, *timao* „a onora” și *Théos* „zeu”, „Dumnezeu”). Atestări documentare: *Timoteu* (1490, 502), *Timotei* (*Timoftei*), egumen al Mănăstirii Tazlău (1491). **Tiron** (Bilicenii Noi, Cubolta), reproduce prenumele de origine latină *Tironis*, o formație pe baza subst. *tiro*, *tironis* „recrut”. Un secretar și scrib al lui Cicero purta numele *Tullius Tiron*. Atestări documentare: *Tiron*, slugă domnească (1552, 1554), *Tiron Ștefănescu*, martor la vânzarea unei părți de moșie (1603), *Tiron* din Izbiște, țin. Orhei (1607), *Tiron*, aprod din țin. Hotin (1615), *Tiron*, păharnic (1621). **Toderică** (Rădoaia), derivat diminutival cu suf. *-ică* de la *Toader*, prenume deosebit de răspândit în antroponimia românească din spațiul pruto-nistrean. Același nume etimon îl conțin și formațiile: *Toderan*, *Toderaș*, *Toderașcu*, *Toderel*, *Toderiță*, *Toderiu*, *Toderoiu*.

Tofan (Bilicenii Noi, Bilicenii Vechi, Heciul Nou), reprezintă o variantă populară a prenumelui *Teofan*, acesta de origine greacă: *Theofanes*, după numele sărbătorii creștine *theopháneia* „arătarea (apariția, manifestarea) lui Dumnezeu”. Atestări documentare: *Tofan cel bătrân* (1437, 1527), *Tofan*, călugăr (1555), *Tofan*, căminar (1618), *Tofan* din Sămășcani, țin. Orhei (1665). **Tozlovanu**, var. *Tazlăuanu*, *Tăzlăuanu* (Prepeleța), derivat cu suf. *-anu* de la top. *Tazlău*, onimicul arătând originea locală a posesorului. Comp. *Tazlău*, denumirea comunei din jud. Neamț, aceasta având pe teritoriul ei o mănăstire ctitorită de Ștefan cel Mare, precum și *Tazlău*, denumirea unui râu, afluent al Trotușului în Carpații Orientali și Subcarpați. **Trifăuțanu** (Cubolta), derivat cu suf. *-anu/-eanu* de la un sat *Trifăuți*, onimicul arătând inițial originea locală a posesorului. După același model sunt formate și numele de familie din zonă: *Hanganu*, *Iezăreanu*, *Izvoreanu*, *Ojovanu*, *Osoianu*, *Tăureanu*. **Trincă** (Chișcăreni), pare să fie un hipocoristic al lui *Catrincă* (*Catrincu*), acesta fiind o formație cu suf. *-că/-ca* de la pren. *Ecaterina*, fonetic modificată. În antroponimia bulgară *Trinka* e considerat un derivat cu suf. *-ka* de la *Trina*, acesta fiind un hipocoristic al lui *Trindafila*. **Trohin** (Iezărenii Noi), variantă onimică a lui *Trofim*, acesta de origine greacă: *Trophimos* < gr. *trophimos* „fiu adoptiv”. Atestări documentare: *Trofin*, stăpân în Brătilla (1399), *Trofin* din Cercelești, țin. Orhei (1671), *Trohin*, martor din Rusești, țin. Lăpușna (1724), *Trofin*, preot în Peresecina, țin. Orhei (1797). **Tronciu** (Chișcăreni, Copăceni, Pepeni, Răzălăi), este un nume de persoană de origine slavă. Comp.: bg. *Troncio*, *Troncev*, scr. *Troncev*. **Tuchilatu** (Coșcodeni), supranume sau poreclă la origine: *Tuchilatu* < reg. *tuchilat* (lit. *tupilat*), adjectiv participial substantivizat de la vb. *a (se) tupila*, onimicul referindu-se la o trăsătură a caracterului persoanei desemnate („plecat”, „supus”, „ascuns ghemuindu-se pentru a nu fi văzut”). Alte derivate: *Tuchilă*, *Tuchileanu*, *Tuchiluș*. **Tudos**, var. *Tudose*, *Tudosie* (Cubolta, Sângereii Noi), hipocoristic al lui *Teudosie* (*Teodosie*), acesta nume de persoană de origine greacă (*Theos* „Dumnezeu” și *sisis*, *-os* „dar”). Atestări documentare: *Tudosie*, fiul lui Condrea Bercea (1576), *Todosie*, tatăl Anisie (1579), *Todosie*, vătav de Stolnicei (1613), *Tudosie*, răzeș, fiul Marinei (1617), *Irimia Tudosă*, martor la hotărnicirea moșiei Tutoveni din țin. Orhei (1668). **Tudosciuc** (Sângereii Noi), derivat cu suf. ucr. *-ciuc* de la *Tudos*, acesta un hipoc. rom. al lui *Teudosie* (*Teodosie*). Vezi și *Tudos*. **Turcu** (Bălășești, Dumbrăvița, Pepeni), poreclă la origine,

onimicul referindu-se la o trăsătură fizică sau morală a posesorului, la apartenența lui etnică sau de grup, la originea lui locală sau la vreo întâmplare din viața sa legată de turci sau de Turcia. Derivate: *Turceanu, Turcescu, Turculeț, Turcuman*. **Turcuman** (Bilicenii Vechi), reprezintă un compus din antrop. *Turcu* sau etnon. *turc* și componentul *-man*, acesta având semnificația „om, persoană”, „individ”, care aparține unui grup, unui neam, unei familii. Alte formații cu elementul de compunere *-man*, acestea cu funcție onimică sau apelativă: *Cotoman, Dragoman, Marghiloman; cotoșman, gogoman, hoțoman, ortoman, toloșman*. **Turea** (Pepeni), num. pers. explicat în mod diferit: 1. gr. *Tura, Turos*; 2. sl. *Tur* (< *tur* „zimbru, bour”), adoptat în română prin atașarea formantului *-a/-ea*; 3. rom. *Turian*, prin substituirea finalei *-ian* cu *-ea*. Comp. top. *Turia*, pârâu, ocol, sate și seliști în țin. Iași, menționate documentar în sec. XV-XVIII. **Turtureanu** (Chișcăreni, Sângerei), derivat cu suf. *-anu/-eanu* de la *Turture*, acesta format de la apel. *turture* (*turturea*), variantă a lui *turturică* (pasăre călătoare).

Țațu (Chișcăreni), considerat un hipocoristic al lui *Constantin*, dar și un nume preluat din antroponomia slavă. Comp. bg. *Țațo (Țața, Țațe)*, hipocoristic al unuia dintre prenumele *Stamen, Stoian, Stepan*. Un *Ionașco Țațul*, răzeș din Roșcani, e menționat într-un document de arhivă din 15 februarie 1815. **Țăranu** (Alexeuca, Copăceni, Cubolta, Heciul Nou, Iezărenii Vechi, Sângerei Noi), nume de familie de largă circulație în Basarabia, având la bază termenul *țăran*, acesta arătând categorie socială a locuitorilor – „persoană care locuiește în mediul rural și care se îndeletnicește nemijlocit cu agricultura”. Atestări documentare: *Toader Țăranul*, fiul Anei (1619), *Oniță Țăranul*, din Fălticeni (1732), *Sandu Țăranu* (1817). **Țăruș** (Alexeuca, Drăgănești, Pepeni, Sângerei), poreclă la origine: *Țăruș* < apel. *țăruș* „par scurt înfipt în pământ pentru a lega ceva de el sau pentru a marca un hotar”, onimicul referindu-se la o trăsătură fizică a posesorului („om mic de statură”) sau la o întâmplare din viața acestuia. **Țâmbălaru**, var. pop. *Țâmbăлари* (Chișcăreni, Sângerei), supranume la origine, arătând ocupația posesorului: *Țâmbălaru* < apel. pop. *țâmbălar* „muzicant care cântă la țambal; țambalagiu”. Un *Miluță țâmbălaru* din Cotiujeni e menționat într-un document de arhivă din anul 1817. **Țibărnă**, var. *Țăbărnă* (Copăceni, Sângerei), la baza numelui se presupune un radical onimic *Țibar* (*Țibăr*), cu etimologie neclară, care poate fi recunoscut în structura unor antroponime de diferită origine. Comp.: bg. *Țibăr, Țibre, Țibrov, Țibrev, Țibreanski*, rus. *Țibrov, Țibrovski*, ung. *Țibar, Țibor*. **Țibărnac**, var. *Țăbărnac* (Cubolta), derivat cu suf. *-ac* de la antrop. *Țibărnă (Țăbărnă)*. Pentru explicații suplimentare a se vedea *Țibărnă*. Forme și derivate onimice: *Țăbârnea, Țibârnea, Țăbârneac*. **Țigănașu** (Heciul Nou), supranume sau poreclă la origine, derivat cu suf. *-aș(u)* de la antroponimul *Țiganu* sau de la etnonimul *țigan*. Nu dispune de atestări documentare vechi. **Țonu** (Sângerei Noi), este comparat cu bg. *Țono (Țonjo, Țona, Țone)*, o formă modificată prin reducerea fonetică a unuia dintre prenumele *Stoian, Stoio, Stepan*, cu transformarea lui *s* în *ț*. Au mai fost înregistrate variantele și derivatele onimice: *Țonea, Țoni, Țoneanu, Țonescu, Țoniș, Țonța, Țonțu*. Un *Țonța*, fiul lui Moțoc, vinde o parte din moșia Făstâci lui Petrea Cehan la 1625.

Țurcanu (Bilicenii Vechi, Chișcăreni, Copăceni, Cubolta, Drăgănești, Heciul Nou, Pepeni, Prepelești, Sângerei, Slobozia-Chișcăreni, Slobozia-Măgura ș.a.), nume de familie deosebit de răspândit în Basarabia și, după cum se poate observa, în localitățile

din rn. Sângerei, faptul în cauză fiind motivat de o anumită realitate istorică, și anume de una dintre ocupațiile de bază ale populației din spațiul pruto-nistean – creșterea oilor, păstoritul, pentru că etimonul *țurcan* nu înseamnă altceva decât „locuitor de la munte care se ocupă cu creșterea oilor țurce (țurcane)”, cu alte cuvinte „cioban de la munte, mocan”. Oile țurce sunt o rasă de ovine aparte, foarte prețioase pentru lâna lor cu fire lungi și groase, aspră, mițoasă, creață. Pe vremuri, țurcanii munteni coborau cu turmele lor de pe versanții carpațini în zonele de coline și de șes ale Moldovei, ajungând și mai departe, până în stepile Bărăganului și ale Bugeacului. De aici răspândirea generală, pe întreg teritoriul dacoromân, a termenului *țurcan* și a antroponimului *Țurcanu*. Vechile noastre documente atestă o mare frecvență și o largă arie de răspândire a numelui de familie în discuție: *Darie Țurcan*, jurător (1616), *Pavel Țurcanu* din Brănești, țin. Orhei (1617), *Ion Țurcanu*, staroste de Văleni (1772), *Agache Țurcanu*, vameș din Nisporeni (1774), *Ștefan Țurcanu* din Puhoi, țin. Lăpușna (1828). **Țurea** (Chișcăreni), explicat în mod diferit: 1. din vb. *a țurui* „a scoate sunete scurte și repetate”, „onomatopeic cu care se cheamă păsările de casă”; 2. din bg. *Țure (Țuro)*, o formă abreviată, hipocoristic al lui *Gheorghe*. Să se compare și alte variante și derivate onimice: *Țura*, *Țuru*, *Țureanu*, *Țurlan*, *Țurleanu*, *Țurloi*. Un *Toader Țurea* din Bărgăoani e menționat în documentul din 30 ianuarie 1692. **Țugui** (Bobletici, Coșcodeni), supranume sau poreclă la origine: *Țugui* < apel. *țugui* „vârf de deal sau de munte”, prin. ext. „vârful ascuțit al unor obiecte”. Același apelativ stă și la baza antroponimelor: *Țuguietu*, *Țuguleanu*, *Țugulete*.

Ungureanu (Bursuceni, Coșcodeni, Cotiujenii Noi, Flămânzeni, Iezărenii Vechi, Rădoaia, Sângerei, Sângereii Noi ș.a.), este unul dintre cele mai răspândite nume de familie în localitățile din rn. Sângerei. La origine, acest nume indica proveniența locală a posesorilor respectivi, și anume Transilvania, țara de peste munții Carpați, aflată cândva sub oblăduirea Regatului Ungar. Românii transilvăneni, oprimați de autoritățile maghiare, își găseau refugiu în provinciile vecine, inclusiv în Moldova. Deci onimicul se referă la originea locală a posesorilor și nu la cea etnică. Românii au rămas români în tot spațiul carpato-danubiano-pontico-nistean. Mențiunile documentare ale numelui sunt deosebit de frecvente. **Ureche** (Copăceni), supranume sau poreclă la origine, ca bază de formare a onimicului servind apelativul *ureche*, cu sens direct sau figurat. Frecvent atestat în documente: *Ureche*, boier (1470), *Ureche*, fiul lui Grozea (1560), *Nistor Ureche*, vornic (1618), *Pavăl Ureche*, pârcălab de Orhei (1607-1624), *Gligorașco Ureche*, mare spătar (1639). **Urecheanu** (Bobletici, Chișcăreni, Heciul Nou, Rădoaia, Sângerei, Slobozia-Măgura), derivat cu suf. *-anu/-eanu* de la antrop. *Ureche*. Vezi și *Ureche*. Una dintre cele mai vechi mențiuni documentare a numelui e cea din 1533: *Petrea Urecheanu*, fratele lui Andreica și al Marușcăi. **Ursache**, var. *Ursachi* (Biliceni Noi, Biliceni Vechi, Chișcăreni, Iezărenii Vechi, Slobozia-Chișcăreni), derivat cu suf. *-ache* de la antrop. *Ursu*. Pentru alte informații a se vedea *Ursu*. Atestări documentare: *Ursachi*, ginerele lui Gheorghe hatman (1623), *Ursache*, mare vistier (1669), *Dumitrașco Ursachi*, vel vameș (1705), *Ursache Izbașa* din țin. Lăpușna (1766). **Ursu** (Bocancea-Schit, Bursuceni, Heciul Nou, Pepeni, Sângereii Noi), supranume sau poreclă la origine, onimicul referindu-se la o particularitate a fizicului (mare, zdravăn și greoi) sau la o trăsătură specifică a caracterului persoanei desemnate (ursuz, nesociabil). În epoca de formare a sistemului onomastic românesc

Ursu a putut exista și ca prenume, dat copiilor la naștere pentru a speria duhurile rele și pentru a-i vedea pe copii în plină putere, curajoși, îndemânatici, isteți. Același lucru se poate spune și despre numele vechi de persoane: *Cerbu*, *Leu*, *Lupu* ș.a. Numeroase sunt derivatele acestui antroponim: *Ursache*, *Ursan*, *Ursăchel*, *Ursăchescu*, *Ursăchioaie*, *Ursea*, *Urseanu*, *Ursescu*, *Ursoi*, *Ursoianu*, *Ursuleac*, *Ursuleanu*, *Ursulescu* ș.a. Atestări documentare: *Ursu*, slugă domnească (1487), *Ursu* din Ursești (1519), *Ursu Prepețiță*, martor în Vaslui (1572), *Ursu*, mare vătav în țin. Bacău (1583), *Ursu* din Oprișești (1605), *Ursul*, stăpân în Ruseni, țin. Hotin (1617), *Agapi Ursul*, șetrar, hotarnic al moșiei Budești, țin. Orhei. **Usturoi** (Bobletici, Dumbrăvița), supranume sau poreclă la origine, ca bază de formare a onimicului servind denumirea plantei legumicole *usturoi*. O persoană sau alta, din cele desemnate, va fi fost, probabil, cultivator de usturoi sau ei i se va fi întâmplat ceva legat cu această plantă sau cu îndeletnicirea respectivă. Dispune de rare mențiuni documentare.

Vacarciuc (Cubolta, Slobozia-Chișcăreni, Sângerei), derivat cu suf. ucr. *-ciuc* de la antrop. *Văcar*. Vezi și *Văcărașu*. Nu dispune de vechi atestări documentare. **Vasilache** (Biliceni Vechi), derivat cu suf. *-ache* de la antrop. *Vasile*. Pentru alte informații a se vedea și *Vasilică*. Atestări documentare: *Ion Vasilachi* din Poicești, țin. Lăpușna (1743), *Vasilache*, vel serdar în țin. Orhei (1751), *Vasilachi*, vel paharnic în țin. Orhei (1778). **Vasilică** (Heciul Nou), diminutiv cu suf. *-ică* de la antrop. *Vasile*, acesta considerat un nume de origine greacă, format pe baza adj. gr. *basileios* „regal”, derivat de la subst. *basilios* „conducător”, „rege”. Din aceeași familie onimică fac parte: *Vasilache*, *Vasilaș*, *Vasilescu*, *Vasiliu*, *Vasiloiu*, *Vasiluță*. **Văcărașu** (Sângerei Noi), derivat cu suf. *-aș(u)* de la antrop. *Văcaru*, acesta arătând la origine ocupația posesorului: *văcar* „persoana care duce la păscut și păzește o cireadă de vaci”. Alte derivate: *Vacarciuc*, *Văcăreanu*, *Văcărel*, *Văcărescu*, *Văcăriță*, *Văcăroi*, *Văcăruș*. **Văluță** (Bălășești), derivat cu suf. *-uță* de la antrop. *Val* (*Valea*, *Valu*), acesta un hipocoristic al unuia dintre prenumele *Valentin*, *Valeriu*. Un *Mihul Văluță*, stăpân de moșie în țin. Orhei, e menționat într-un document de arhivă din anul 1832. **Vâzdoagă** (Pepeni, Sângerei), reproduce termenul botanic *vâzdoagă* „plantă erbacee cu flori galbene-portocalii, cu miros pătrunzător”. Nu dispune de atestări documentare vechi. **Veleşcu** (Bobletici), variantă a lui *Velicico*, acesta considerat un diminutiv slav al lui *Velikij*. Vezi și *Velicicu*. Documentul din 1785 atestă un răzeș din satul Vărzărești, țin. Lăpușna. **Velicicu** (Ciuciuieni, Cubolta), considerat la origine un diminutiv slav al lui *Velikij*, acesta având la bază adj. *velikij* „mare”, „măreț”. Comp.: bg. *Veliko*, *Veliciko*, ucr. *Veliciko*, rus. *Velicikov*, pol. *Velickovski*. Atestări documentare: *Velișcu* din Tâmpesți (1617), *Velișcu Pricop* (1622), *Velicico*, postelnic din țin. Orhei (1639), *Vasile Velicicu*, răzeș din Colunerști, țin. Lăpușna (1743). **Veșcă** (Copăceni, Heciul Nou, Prepețița, Sângerei Noi), explicat în mod diferit: 1. din *Veșka*, diminutiv al lui *Veșă*, acesta hipocoristic al lui *Velicko*, *Veselin*; 2. din numele de poreclă *Veșcă*, format de la apel. *veșcă* „marginea de lemn sau de tinichea a sitei sau a ciurului”. Nu dispune de atestări documentare vechi. **Vicol** (Coșcodeni), explicat prin prenumele vechi *Vicol*, acesta interpretat ca nume calendaristic de origine greacă (*Bukólos* < apel. *bukólas* „păstor, cioban”), dar dedus de unii specialiști și din apel. rom. *vicol*, variantă reg. a lui *viscol*. Atestări documentare: *Vicol*, fiul Todosiei (1574), *Vicol* din Popești

(1591-1594), *Vicol*, mare vătav (1605), *Vicol*, pârcălab de Neamț (1609-1611), *Vicol* din Drăgănești (1624), *Ioniță Vicol* din Cornova (1774). **Vieru** (Bălășești, Chișcăreni, Cubolta, Pepeni, Sângerei), formație onimică pe baza apelativului *vier* „îngrijitor sau paznic de vie; podgorean”. Antroponimul nu dispune de atestări documentare prea vechi. Termenul *vier* adesea e menționat ca nume de ocupație în materialele recensămintelor din anii 1772-1773 și 1774: Gheorghe *vier* din Șerbești, țin. Neamț, Ștefan *vier* din Pitulușeni, țin. Botoșani, Ion *vierul* din Ghiliceni, țin. Orhei, Pavăl *vieru* din Cârjoaia, țin. Hârlău.

Vioară (Chișcăreni), supranume la origine, având la bază denumirea instrumentului muzical *vioară*, onimicul referindu-se la o trăsătură de caracter a posesorului (lucid, clar; bun, blajin; plăcut, fermecător) sau la o întâmplare din viața persoanei desemnate legată de acest instrument. **Vistieru** (Drăgănești), reproduce term. *vistier* (*vistiernic*) „mare dregător care avea în grija sa visteria statului”. Deosebit de frecvent este atestat în documentele vechi în funcție de nume comun: Bunu, *vistiernic* (1514), Iane Călugărul, *vistier* în Sfatul Domnesc (1572-1594), Cozmiță, *vistier* (1452), Efrim, *vistier*, nepot lui Toader Bubuiog (1594), Alexandru Balș, *biv vel vistiernic* (1812). **Viziru** (Biliceni Vechi, Flămânzeni, Prepețița), identificat cu term. *vizir* „înalt dregător în țările musulmane”. Rar atestat ca onimic în documentele vechi românești. **Vizitiu** (Heciul Nou, Rădoaia, Sângerei Noi), supranume la origine, arătând ocupația posesorului: *Vizitiu* < apel. *vizitiu* „persoana care mână, conduce caii la o trăsură”. Această ocupație este frecvent atestată în recensămintele din anii 1772-1773 și 1774: Ion *viziteu* din Brășăuți, țin. Neamț, Marian *vezeteu* din Bălănești, țin. Neamț, Mihălache *vizătiu* din Ulmi, țin. Hârlău, Ion *vizătiu* din Deleni, țin. Hârlău. **Vlas** (Bursuceni, Coșcodeni, Cubolta, Dumbrăvița), variantă a prenumelui *Vlasie*, cunoscut în antroponimia greacă (*Blásios*) și latină (*Blasius*), răspândit la popoarele creștine datorită cultului mai multor sfinți. Atestări documentare: *Vlasii Nistorian*, diac (1430), *Vlasii*, fiul lui Gonța vătav (1605), *Vlas Vișescu*, vinde o parte din moșia Otești (1625), *Vlasă* și Apostol vând o parte de moșie din Sipoteni (1676). **Voitic**, var. *Voitec* (Slobozia-Chișcăreni), nume preluat din antroponimia slavă, la bază având termenul *vojt* „ostaș”, „conducător”, „administrator”. Comp.: ceh. *Vojtěch*, pol. *Vojtov*, *Voitovski*. **Volintiru**, var. *Volintir*, *Volontir* (Biliceni Vechi, Chișcăreni, Flămânzeni), reproduce apelativul reg. *volintir* (lit. *voluntar*) „persoană care se oferă să îndeplinească o muncă în mod deziderat”, „persoană care se angajează de bună voie să facă serviciu militar fără a avea această obligație”. Termenul e frecvent menționat în materialele recensămintelor din 1772-1773 și 1774: Ioniță Dânga, *volintir*, Toader Musteața, *volintir*, Mihail Butucel, *volintir* și Constantin Stahi, *volintir* din Isacova, țin. Orhei, Vasile Coțofană, *volintir* și Zaharie Constantin, *volintir* din Săseni, țin. Orhei, Nichita *volintir* și Ștefan căpitan de *volintir* din țin. Hotin. **Vorniceanu** (Copăceni), derivat cu suf. *-anu/-eanu* de la antrop. *Vornic*, acesta provenit din term. *vornic* „mare dregător la curtea domnească, însărcinat cu conducerea treburilor interne”, „primar al unui sat sau târg”. *Vornic* este frecvent atestat în documentele vechi, mai cu seamă în funcție de apelativ: Andrei, *vornic* de Țara de Sus (1591), Bogdan, mare *vornic*, martor în Huși (1599), Dragomir *vornic*, donator de obiecte la Mănăstirea Galata din Iași (1588), Neagul, *vornic*, martor pentru Măstăcani (1599) Manole, *vornic*, martor la Iuriești, țin. Lăpușna (1757),

Costache Sturza, *vornic*, proprietar de moșii în țin. Orhei (1806). **Vrabie** (Bursuceni, Cubolta), formație onimică pe baza apel. *vrabie*, supranume sau poreclă la origine. Atestări documentare: *prisaca lui Vrabie*, lângă Săseni, țin. Orhei (1443), *Vrabie*, stăpân în Hrăniceni (1528), *Vrabie*, vornic de poartă (1608-1610), *Gheorghe Vrabie*, uricar (1743), Ștefan *Vrabie* din Drăgușeni, țin. Lăpușna (1768). **Vrânceanu** (Chișcăreni, Sângerei), derivat cu suf. *-anu/-eanu* de la top. *Vrancea*, regiune muntoasă în Carpații de Curbură (România), antroponimul arătând originea locală a posesorului. Recensămintele din 1772-1773 și 1774 face trimiteri la proveniența locală a multor locuitori din Basarabia: Radu *vrâncean* din Bodești, țin. Neamț, Cristea *vrâncean* din Almașu, țin. Neamț, Toader *vrâncean*, din Sancești, țin. Neamț, Mihai *vrâncean* din Câmpina, țin. Bacău. Sunt frecvente și atestările documentare mai vechi: *Vrânceanu*, spătar (1471-1473), *Vrânceanul*, tatăl Nastei (1548), *Vreanceanul*, fratele lui Ion Buboș (1591), *Vrânceanul*, sluger, martor pentru o vânzare de moșie (1604), *Vrâncean*, fiul Pietrei (1607), iazul lui *Vrâncean*, pe pârâul Sărata, lângă Onești (1607). **Vrednic** (Cubolta), identic cu adjectivul substantivizat *vrednic* „harnic”, „capabil”, „merituos”. Nu dispune de atestări documentare prea vechi. **Vreme** (Copăceni, Drăgănești), supranume sau poreclă la origine, referindu-se la o trăsătură de caracter a posesorului sau la un caz ori întâmplare din viața persoanei desemnate. Un *Nicoară Vreme* din Sângerei e menționat într-un document din 1813. Comp. și derivatul onimic *Vremeș*, fiul Nicșinei, atestat în 1540.

Zaharciuc (Biliceni Noi, Sângerei), derivat cu suf. ucr. *-ciuc* de la *Zahar* (*Zaharia*). Pentru etimologia prenumelui vezi și *Zaharia*. Ca nume de familie *Zaharciuc* e menționat în materialele recensămintelor din anii 1772-1773 și 1774.

Zaharia (Biruința), nume biblic de origine ebraică (*Zekarjah* „Iahve și-a adus aminte”, prin ext. „Iahve i-a ascultat rugăciunea”), cunoscut atât în antroponimia greacă, cât și în cea latină. Prenumele *Zaharia* a dezvoltat o bogată serie de nume de familie: *Zaharache*, *Zaharcu*, *Zaharciuc*, *Zahareanu*, *Zaharescu*, *Zahariade*, *Zaharioiu*. Atestări documentare: *Zaharia*, vornic (1559-1582), *Zaharia Bârlădeanu*, diac (1576-1579), *Zaharia*, întărit stăpân în Ciuteștii de la obârșia Nârnovei (1579), *Zaharia*, vistiernic (1612), *Zaharia*, fiul lui Săpoteanu din Săpoteni (1616), *Zaharia*, călugăr (1619), *Zaharia*, hotarnic la Grozești (1623). **Zaporojanu** (Copăceni, Sângerei), supranume la origine: *Zaporojanu* < apel. *zaporojan/ zaporojean*) „cazac dintr-o organizație militară ucraineană (sec. XVI-XVIII)”, „persoană care a fost înrolată într-o unitate militară a zaporojenilor”. Este menționat în materialele recensămintelor populației din Basarabia din anii 1772-1773 și 1774. **Zara** (Ciuciuieni, Slobozia-Măgura), poate fi explicat prin gr. *Zara* (*Zarros*) sau prin apel. rom. *zară*, variantă a lui *zer* „lichid alb și gras care rămâne după coagularea laptelui sau după prepararea untului”, în acest caz onimicul fiind la origine un supranume sau poreclă. Un *Gheorghe Zara* din Onești e menționat la 1836. **Zbiera** (Alexăndreni, Biliceni Vechi), postverbal de la vb. *a zbiera*, supranume sau poreclă la origine. Atestări documentare: *Zbiera*, pârcălab de Cetatea Albă (1481), *Zbiera*, pârcălab de Roman (1521), *Sima Zbiera* (1573), *Zbiera*, șoltuz de Botoșani (1603), *Toma Zbiera*, ureadnic (1608), *Zbiera*, din Mircești (1624). Comp. și denumirea a două sate: *Zbieroiaia*, situat de dreapta Prutului, la gura Jijiei, jud. Iași, și *Zbieroiaia*,

așezat pe malul stâng al Prutului, în rn. Nisporeni, ambele localități existente în sec. al XVII-lea. **Zgardan**, var. *Zgărdan*, *Zgărdeanu* (Pepeni, Prepeleța), explicat prin gr. *Zgardas*, dar și prin apel. rom. *zgardă*, cu suf. *-anu/-eanu*, onimicul fiind în acest caz un supranume sau poreclă la origine, etimonul având semnificația „curea din piele folosită ca cingătoare”, „colan”, „salbă”. **Zgărdeanu**, var. *Zgărdianu* (Ciuciuieni, Iezărenii Noi, Sângerei Noi), variantă a lui *Zgardan* (*Zgărdan*). Pentru etimologia antroponimului a se vedea și *Zgărdan*. Mai răspândite în antroponimia basarabeană sunt variantele *Zgardan* și *Zgărdan*. **Zglăvoc** (Bursuceni, Sângerei), provine de la denumirea unui pește mic (*zglăvog*, variantă a lui *zglăvoacă*), răspândit în apele de munte, cu capul mare și turtit și cu corpul subțire, lipsit de solzi. Nu dispune de atestări documentare vechi. **Zgureanu** (Pepeni, Sângerei Noi, Valea lui Vlad), derivat cu suf. *-eanu* de la top. *Zgura* (< apel. *zгурă* „reziduuri provenite din ardere sau topire”, „loc cu pământ uscăcios, ars de soare, neproductiv”). Să se compare însă și antrop. gr. *Zguris*, precum și denumirea a două localități din rn. Drochia: *Zgura* și *Zgurița*. **Znagoveanu**, var. *Znagovan*, *Snagovan* (Chișcăreni, Heciul Nou, Prepeleța), supranume la origine, arătând proveniența locală a posesorului: *Znagoveanu* „persoană originară din Znagov (= Snagov), localitate și mănăstire pe insula lacului omonim din bazinul râului Ialomița (România).

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Boga L.T. *Documente basarabene*. Chișinău, vol. I-XX, 1928-1938.
2. Constantinescu N. A. *Dicționar onomastic românesc*. București, 1963.
3. Cosniceanu Maria. *Nume de familie*. Chișinău, vol. I-II, 2004-2010.
4. *Documente privind istoria României. Seria A. Moldova*. București, vol. I, 1954 și urm.
5. Goicu S. *Termeni creștini în onomastica românească*. Timișoara, 1999.
6. Graur Al. *Nume de persoane*. București, 1965.
7. Ionescu C. *Mică enciclopedie onomastică*. București, 1975.
8. Iordan Iorgu. *Dicționarul numelor de familie românești*. București, 1983.
9. *Moldova în epoca feudalismului*. Chișinău, vol. I, 1961 și urm.
10. Sava A. *Documente privitoare la târgul și ținutul Lăpușnei*. București, 1937.
11. Sava A. *Documente privitoare la târgul și ținutul Orheiului*. București, 1944.
12. Веселовский С. Б. *Ономастикон*. Moscova, 1974.
13. Илчев Ст. *Речник на личните и фамилни имена у българите*. Sofia, 1969.